

MIKUS SÁNDOR MŰVÉSZPORTRÉI

1965-ben alkotta meg Mikus Sándor négy művészportréját Rippl-Rónai Józsefről, Derkovits Gyuláról, Pátzay Pálról és Szőnyi Istvánról. Rippl-Rónai kivételével a másik háromhoz személyes kapcsolatok fűttek, valamennyihez pedig művészetüknek a becslése. Pátzay Pálnak sokat köszönhetett indulása első éveiben: nemcsak azt engedte meg Mikusnak, hogy római műtermét használhassa, hanem idehaza is dolgozhatott Villám utcai műtermében. Ott készült egy izben kiállítására Szőnyi István, oda gyűjtötte képeit, ott festett is, Mikus itt ismerte meg közvetlen közelségben és munka közben Szőnyit, aki maga is azok közé tartozott, akik határozottan támogatták a fiatal szobrász kollégát.

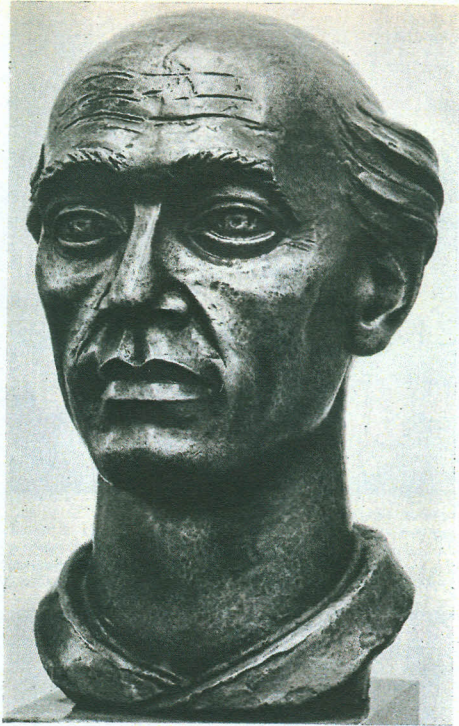
Mikusról köztudomású, hogy a derűnek, a nyugodt kedélynek, a maghitt belső érzelmeknek, a harmonikus arányoknak a mestere s hogy szenvedést, vagy éppen szenvedélyeket igen ritkán enged szóhoz művein. Ezért meglepő, hogy *Rippl-Rónai*-ban nem a fiatalos, kedélyes, a bohém életörömet habzósoló karaktert juttatta kifejezésre, hanem a már megtört – szinte mindenben túllévő fáradt öregembert, akinek szeméit már a jó falatok látványa sem tudja öröme csillantani. Messzenézó tekintettel, sovány, összeszett arccal, fején az ismert sapkában állítja elének Mikus a nagy festőművészt.

Derkovits kemény öntudattal néz maga elé és valami kesernyés fájdalommal. A homlok és az arc reddői, az élesen vágott ajkak a belső fegyelmre és világnézeti határozottságra utalnak. – Egészen más Pátzay és Szőnyi portréja. Mindkettő kiegyensúlyozott lélek, akiket nem könnyű kihozni a sodrúkból. *Szőnyi* is tudott mindent a mesterérgől, a művészeti jelenségekről, s azokról is, amik mögöttük meghúzódtak. Arca, éles tekintete magabiztosságot sugároz.

– *Pátzay* arcmás humor iránti érzékről beszél, a szellemes bölcs karakterét idézi. Jó ízű, enyhe mosolyféle suhan át az arcán. Jelenlég is – csak nem a színpadon, hanem a képzőművészet arénájában, ahol kellő humorérzék nélkül nem is lehetne elviselni azt, ami ott történik.

Szty Rezső

Mikus Sándor: Szőnyi István
István Szőnyi – Иштван Сеньи

Derkovits Gyula – Gyula Derkovits – Дюла Дерковиц

Pátzay Pál – Pál Pátzay – Пал Патаау

